

Izvješće o stanju u narodnim i školskim knjižnicama Karlovačke županije u 2020. godini

VIJESTI IZ
KNJIŽNIČARSTVA

Kristina Čunović, knjižničarska savjetnica

Voditeljica Županijske matične službe
Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“
maticna@gkka.hr

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac matična je knjižnica za školske i narodne knjižnice Karlovačke županije, a za obavljanje stručne matične razvojne djelatnosti ima organiziranu Županijsku matičnu službu. Mrežu knjižnica Karlovačke županije čini: 42 školske knjižnice, od toga 28 osnovnih škola, 1 Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži i 13 srednjoškolskih (uključujući Glazbenu školu) te 7 narodnih knjižnica – Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin, Knjižnica i čitaonica Vojnić, Knjižnica i čitaonica Plaški, Knjižnica i čitaonica Ivana Belostenca Ozalj, Knjižnica i čitaonica Slunj, Knjižnica i čitaonica Duga Resa. U navedenim ustanovama zaposlena su 82 stručna knjižničarska djelatnika. Pod nadzorom Matične službe su i dvije knjižnice učeničkih domova (Učenički dom

Karlovac i Učenički dom Ogulin) koje nemaju zaposlenog stručnog suradnika knjižničara. U svrhu planiranja razvoja mreže knjižnica, unapređivanja stručnog rada u knjižnicama te pružanja stručne pomoći, u 2020. godini izvršen je stručni nadzor u 12 školskih i 6 narodnih knjižnica.

Utjecaj epidemije bolesti COVID-19 na poslovanje narodnih knjižnica

Na poslovanje knjižnica u 2020. godini utjecala je proglašena epidemija bolesti COVID-19 uzrokovana virusom SARS-CoV-2 na području cijele Republike Hrvatske. Knjižnice su od 17. ožujka do 27. travnja 2020. bile zatvorene za rad s korisnicima. Model poslovanja u kriznim uvjetima oslanjao se na nužni rad ograničenog broja djelatnika u prostoru knjižnice i rad od kuće sukladno utvrđenom planu rada i definiranim popisom poslova koje je

moguće obavljati od kuće. Tijekom razdoblja rada knjižnica u kriznim uvjetima pružale su se određene usluge korisnicima. Poslovanje s korisnicima u prvoj fazi popuštanja mjera u borbi protiv epidemije bolesti COVID-19 uključivalo je posudbu građe bez korištenja čitaonice te brzi povrat građe izvan prostora Knjižnice (drive-in usluga na parking u karlovačke knjižnice). U drugoj fazi popuštanja mjera provedena je priprema i prilagodba uvjeta za daljnju fazu rada knjižnica uključujući pripremu čitaonica za rad s korisnicima. U trećoj fazi koja je započela 11. svibnja 2020. godine omogućeno je otvaranje i rad čitaonica kao i rad s djecom u manjim grupama. Vraćena građa izdvajala se u svim fazama u pripremljen prostor – karantenu. Knjižnice su veću pozornost davale objavama putem mrežnih stranica i društvenih mreža s ciljem informiranja javnosti o radu knjižnica, promocije čitanja i predstavljanja

novih usluga.

Narodne knjižnice

Većina jedinica lokalne samouprave Karlovačke županije ima narodnu knjižnicu ili se knjižnična djelatnost pruža putem dva vozila Bibliobusne službe Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ koja posjećuje ukupno 73 stajališta. Samo jedna općina, Saborsko, nije pokrivena knjižničnom uslugom, iako na tom području djeluje alternativna knjižnica u kojoj rade volonteri.

Na dan 31. 12. 2019. godine sveukupan fond narodnih knjižnica Karlovačke županije iznosio je 472 618 knjižničnih jedinica (1 % više u odnosu na 2019.), a čini ga 438 950 svezaka knjiga (1 % više u odnosu na 2019.), 497 svezaka uvezane periodike (časopisi i novine) te 29 417 jedinica neknjižne građe (audiovizualna i elektronička građa i igračke). U 2020. godini

Narodne knjižnice Karlovačke županije 2020.					
Članstvo (N)	Posudba	Događanja	Djelatnici	Nabava	Računala
13334	412343	906	59	14775	159

Tablica 1. Stanje u narodnim knjižnicama Karlovačke županije u 2020. g.

narodne knjižnice Karlovačke županije nabavile su ukupno 16 089 jedinica građe od kojih je: 14 775 svezaka knjiga, 884 jedinica audiovizualne i elektroničke građe te 180 jedinica ostale građe (igračke i ostala građa). Tijekom 2020. godine prvi puta su nabavljene e-knjige – 407 naslova (260 matična karlovačka knjižnica i 147 ogulinska knjižnica).

U 2020. godini knjižnice Karlovačke županije broje 13 334 učlanjena korisnika: 8 615 odraslih, 3 366 djece i mladih do 15 godina starost te 1 046 mladih od 15 do 17 godina starosti. U odnosu na prethodnu godinu, u 2020. godini učlanjeno je 1 389 korisnika manje u županijskim knjižnicama

(10% manje) pod utjecajem epidemije bolesti COVID-19. Epidemija je najviše utjecala na broj upisa djece i mladih do 15 godina starosti kojih se u 2020. godini upisalo 1 840 manje (35% manje), ali je zabilježen nešto veći upis mladih (144 više). U odnosu na 2019. godinu organizirano je 2 % manje događanja za odrasle i 49 % manje događanja za djecu i mlade.

Školske knjižnice

Broj učenika u našoj županiji učestalo se smanjuje. U školskoj godini 2019/20., u Karlovačkoj županiji osnovnu i srednju školu pohađalo je ukupno 12 627 učenika (2 % manje u odnosu na 2018./19.).

Školske knjižnice Karlovačke županije 2020.					
Prostor (m ²)	Posudba	Događanja	Knjižničari	Nabava	Računala
2 216	84 712	877	37	2 422	117

Tablica 2. Stanje u školskim knjižnicama Karlovačke županije u 2020. g..

U 2020. godini školske knjižnice nabavile su 2 422 jedinice knjižne građe kupnjom, ukupne financijske vrijednosti 188.715,43 kn (12 % manje jedinica građe; 20 % manja vrijednost u odnosu na 2019. godinu). Posljednje četiri godine nabava građe se uravnotežila, ali primijećen je pad kupnje

knjižne građe u osnovnim i srednjim školama. U nabavi svih vrsta knjižnične građe i dalje prednost ima kupnja ispred dara, što je pozitivno, jer jedino kupnja jamči brižljivo i plansko stvaranje knjižničnog fonda, usklađenog s nastavnim planom i programom škole.

	Kupnja (broj svezaka)		Otkup, dar, zamjena (broj svezaka)	
	2019.	2020.	2019.	2020.
Osnovne škole	2129	1629	709	344
Srednje škole	624	356	43	93
Ukupno	2753	1985	752	437
Postotak u godišnjoj nabavi	79 %	82 %	21 %	18 %

Tablica 3. Broj i postotak knjižne građe u godišnjoj nabavi knjižnice (OŠ, SŠ)

Ukupna sredstva za knjižnicu, prema vrstama izvora financiranja, u 2019. godini u najvećem postotku osigurava Ministarstvo znanosti i obrazovanja (97 %), a potom slijedi osnivač i sredstva iz ostalih proračunskih izvora (3 %).

Županijska matična služba Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac, u suradnji sa Stručnim vijećem školskih knjižničara Karlovačke županije i podružnicom Hrvatske udruge školskih knjižničara Karlovačke županije, od 2015. godine organizira okrugle stolove na kojem sudjeluju knjižničari osnovnih i srednjih škola, ravnatelji i predstavnici osnivača školskih knjižnica u Gradu Karlovcu i Karlovačkoj županiji. Peti okrugli stol organiziran je 2020. s temom *Pet za 5:*

Izazovi, prilike i odgovornost za školske knjižnice.

Edukaciju knjižničara Karlovačke županije Matična služba provodi s ciljem usavršavanja njihovih profesionalnih znanja i vještina organizacijom stručnih seminara i sastanaka. U 2020. godini Matična služba organizirala je dvije stručne edukacije i jedan okrugli stol sa sljedećim temama:

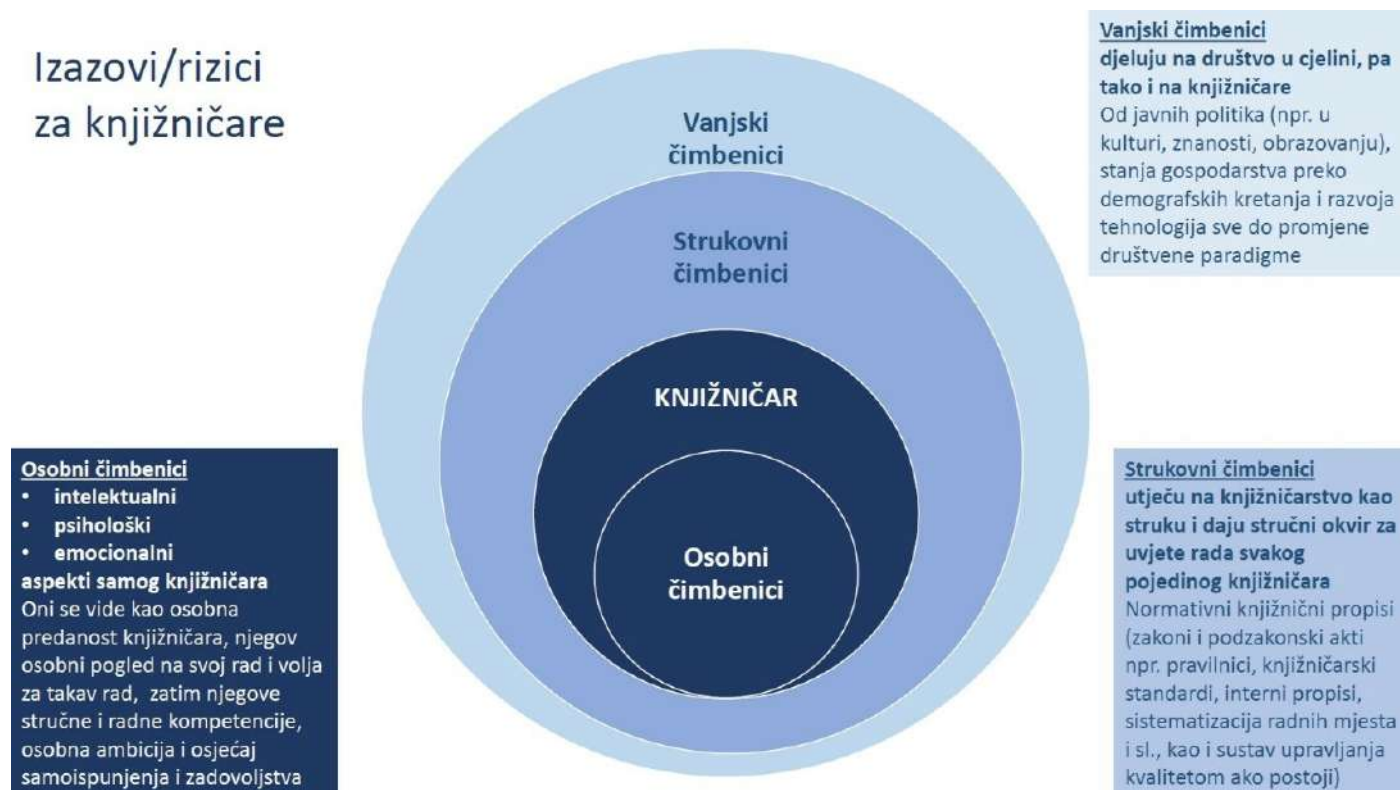
- 5. okrugli stol „Pet za 5: Izazovi, prilike i odgovornost za školske knjižnice“, Karlovac, OŠ Dubovac, 28. 2. 2020.

- predavanje dr. sc. Ksenije Tokić "Kulturna baština knjižnica kao turistički potencijal", Karlovac, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ i putem ZOOM-a, 23. 6. 2020.

- webinar mr. sc. Ivo Tokić „Održiva školska

knjižnica – izazovi i prilike“, virtualno, 12.
11. 2020.

Izazovi/rizici za knjižničare

Slika 1. Webinar mr. sc. Ivo Tokić „Održiva školska knjižnica – izazovi i prilike“

Prostora za podizanje kvalitete knjižnične djelatnosti još uvijek ima. Matična služba prati rad školskih i narodnih knjižničara i kroz stalne kontakte prikuplja i obrađuje podatke te nudi savjetodavnu stručnu pomoć.